

14.11.2014

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lausuntopyyntö OKM/57/010/2014

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Iisalmen kaupungilla on lukiokoulutuksen järjestämislupa, joten lausunto annetaan lukiokoulutuksen näkökulmasta. Ammatillisen koulutuksen osalta lausuntonsa antavat ne ammatillisen koulutuksen kuntayhtymät, joissa Iisalmen kaupunki on mukana.

Rakenneuudistuksen tavoitteena on elinvoimainen ja monipuolinen lukio-koulutuksen järjestäjäverkko. Uudistus turvaa ikäluokkien pienentyessä lukiokoulutuksen laatua ja alueellista saavutettavuutta, tukee lukioverkon kehittämistä ja koulutuksen tuloksellisuutta sekä kannustaa koulutuksen läpäisyyttä. Uudistukset perustuvat hallituksen rakenne-poliittiseen ohjelmaan ja vuoden 2014 kehyspäättökseen. Esityksen mukaan tavoitteena on, että nykyistä vahvemmat järjestäjät voivat käyttää resurssinsa tehokkaammin koulutukseen ja koulutuksen tuloksellisuuteen. Uudistus luo edellytyksiä opetus- ja kurssitarjonnan monipuolistamiseen, opetussuunnitelmallisiin painotuksiin ja opetuksen pedagogiseen kehittämiseen tekniikkaa hyödyntäen, jota muun muassa uudistuva ylioppilastutkinnon sähköistäminen edellyttää. Uudistus lisää lukiokoulutuksen kustannustehokkuutta ja valmiuksia vastata yhteiskunnan muutostarpeisiin kuten nopean teknistymisen, kansainvälistymisen ja työelämän haasteisiin sekä niiden tuomiin pedagogisiin haasteisiin. Opiskelijan kannalta muutos vahvistaisi opiskelijan asemaa muun muassa opetustarjonnan lisääntymisenä ja monipuolistumisena ja yksilöllisten opiskelupolkujen toteuttamismahdollisuuksina omassa mutta myös muissa koulumuodoissa. Esityksen tavoitteet ovat hyvät. Tavoitteiden toteutuminen ei kuitenkaan vaadi järjestäjäverkon kohtuutonta tiivistämistä. Esimerkiksi noin 300 opiskelijan Iisalmen lyseo pystyy nykyiselläänkin tarjoamaan laajan ja monipuolisen opetustarjonnan, olemaan mukana useissa kansainvälisissä projekteissa ja kehittämään opetustaan hyödyntäen uutta teknologiaa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lukiolakia, ammatillisesta peruskoulutuksesta annettua lakia, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettua lakia ja vapaasta sivistystyöstä annettua lakia. Lailla muutettaisiin lukio- ja ammatillisen koulutuksen järjestämisluvun ja vapaan sivistystyön oppilaitoksen ylläpitämisluvun myöntämistä ja peruuttamista koskevia säännöksiä. Koulutuksen järjestämisluvista ja oppilaitoksen ylläpitämisluvista päättäisi edelleen opetus- ja kulttuuriministeriö. Lakien tultua voimaan, vanhojen sään-

14.11.2014

nösten perusteella myönnettyjen koulutuksen järjestämisluvien voimassaolo päättyisi. Vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaiset ylläpitämisluvut säilyisivät ehdotetun lain mukaisina lupina, mutta ylläpitäjien taloudelliset edellytykset oppilaitoksen ylläpitämiseen tutkittaisiin viran puolesta. Esitys liittyy hallituksen rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanoon. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

Lukiolain (629/1998) osalta esitetään muutettavaksi sen 3 § ja 4 § ja 19 § 2 momenttia. 3 § 3 momentissa säädetään luvan myöntämisen edellytyksistä. Säädöstekstin mukaan koulutuksen tulee olla valtakunnallisen tai alueellisen koulutustarpeen ja tarjonnan sekä hakijan ennakoidun opiskelijamäärän ja alueen jo olemassa olevan lukiokoulutusverkoston kannalta tarpeellista ja että luvan hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset tässä laissa tarkoitetun koulutustehtävän asianmukaiseen järjestämiseen ottaen huomioon toiminnan laatu, vaikuttavuus ja tuloksellisuus. Lakiehdotuksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan koulutuksen tarvetta arvioitaessa otetaan huomioon muun muassa väestö- ja opiskelijapohja. On tärkeää, että harvaanasutut alueet huomioidaan siten, ettei niiltä edellytetä liian suurta väestöpohjaa. Tällöin saavutettavuudelle on asetettava suurempi painoarvo. Jokaisella 16-vuotiaalla tulee olla mahdollisuus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin kotoa käsin eli koulumatka ei saa kasvaa 40 km pidemmäksi. Lisäksi lakiehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että koulutus tulisi kyetä järjestämään kustannustehokkaasti siihen kohdennetun valtionrahoituksen turvin. Iisalmen kaupunki toteaa, että kustannukset on tällöin kyettävä laskemaan riittävän yhdenmukaisesti, jotta ehto kohtelisi kaikkia kuntia tasapuolisesti. Esimerkiksi tilanteissa, joissa samoissa tiloissa järjestetään myös perusopetusta, on joidenkin kuntien mahdollista jakaa kiinteistökustannukset siten, että lukiokoulutuksen kustannukset jäävät hyvinkin alhaisiksi.

Lakiesityksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan hakijalla tulisi olla käytettävissään koulutuksen järjestämiseen tarvittavat pedagogisesti ajanmukaiset, opiskelun kannalta turvalliset ja terveelliset tilat ja välineet sekä koulutustehtävän hoitamiseksi tarvittava määrä kelpoista henkilöstöä. Lupaedellytysten arvioinnissa otetaan huomioon, että koulutuksen järjestäjä toimii yhteistyössä alueen yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa sekä alueella toimivien muiden koulutuksen järjestäjien sekä työelämän kanssa ja että koulutuksen järjestäjän koko sen toiminnan kattava toimintajärjestelmä. Ehdotetun säännöksen tavoitteena on myös nykyistä vahvempi lukio-koulutuksen järjestäjien toiminnallinen ja hallinnollinen yhteistyö. Iisalmen kaupungilla ei ole huomautettavaa tähän.

Lakiehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan myös, että järjestämisluvien myöntämisen yksityiskohtaisemmista kriteereistä säädetäisiin valtioneuvoston asetuksella. Nämä kriteerit tulevat olemaan koulutuksen järjestäjien kannalta olennaisia, joten on ongelmallista, ettei niihin voi ottaa kantaa tässä lausunnossa.

14.11.2014

Iisalmen kaupungilla ei ole huomauttamista ehdotettuihin Lukiolain 3 § 1 ja 2 momenttiin eikä 4 § ja 19 § 2 momenttiin.

Lausunnon keskeinen sisältö

Lakiesityksen tavoitteet ovat hyvät. Tavoitteiden toteutuminen ei kuitenkaan vaadi järjestäjäverkon kohtuutonta tiivistämistä. Esimerkiksi noin 300 opiskelijan Iisalmen lyseo pystyy nykyiselläänkin tarjoamaan laajan ja monipuolisen opetustarjonnan, olemaan mukana useissa kansainvälisissä projekteissa ja kehittämään opetustaan hyödyntäen uutta teknologiaa.

Lakiesityksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan koulutuksen tarvetta arvioitaessa otetaan huomioon muun muassa väestö- ja opiskelijapohja. On tärkeää, että harvaanasutut alueet huomioidaan siten, ettei niiltä edellytetä liian suurta väestöpohjaa. Tällöin saavutettavuudelle on asetettava suurempi painoarvo. Jokaisella 16-vuotiaalla tulee olla mahdollisuus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin kotoa käsin eli koulumatka ei saa kasvaa 40 km pidemmäksi. Lisäksi lakiehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että koulutus tulisi kyetä järjestämään kustannustehokkaasti siihen kohdennetun valtionrahoituksen turvin. Iisalmen kaupunki toteaa, että kustannukset on tällöin kyettävä laskemaan riittävän yhdenmukaisesti, jotta ehto kohtelisi kaikkia kuntia tasapuolisesti. Esimerkiksi tilanteissa, joissa samoissa tiloissa järjestetään myös perusopetusta, on joidenkin kuntien mahdollista jakaa kiinteistökustannukset siten, että lukiokoulutuksen kustannukset jäävät hyvinkin alhaisiksi.

Järjestämisluvan myöntämisen yksityiskohtaisemmista kriteereistä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Nämä kriteerit tulevat olemaan koulutuksen järjestäjien kannalta olennaisia, joten on ongelmallista, ettei niihin voi ottaa kantaa tässä lausunnossa.

Muilta osin Iisalmen kaupungilla ei ole huomautettavaa lakiesitykseen.

Iisalmessa, 14.11.2014

Esa Laukkanen
vs. kaupunginjohtaja

Marja-Leena Martikainen
talousjohtaja

